

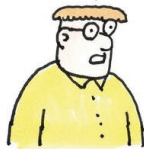

Houtens school voor mavo
en beroepsgericht onderwijs

Toetsbeleid Houtens

TOETSEN
HET ADVIES VAN mijn DOCENT
WAS ZO POSITIEF...

... DAT IK GEEN TOETSEN
meer GEDAAN HEB.

(K)

2023-2024

Opgesteld door werkgroep toetsbeleid: Hadewych van Dijk, Joffrey Wammes,
Yannick Mougeole, Louis Dalenberg, Anna Lambrechtse

Goedgekeurd door MR op: 19 juni 2023

Inhoudsopgave

1.	Waarom een toetsbeleid?	3
2.	Visie van de school i.r.t. toetsing	4
3.	Van visie naar praktijk: summatief toetsen	8
4.	Van visie naar praktijk: taxonomie & toetsmatrijs	12
5.	Van visie naar praktijk: formatief handelen	12
6.	Van visie naar praktijk: digitaal toetsen	13

1. Waarom een toetsbeleid?

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. De school vergelijkt deze informatie met de verwachte ontwikkeling. Deze informatie en vergelijking maken het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen¹. Dit toetsbeleid draagt bij aan het scheppen van duidelijke kaders omtrent de rol van toetsen op Houtens.

We kijken kritisch naar ons systeem van toetsen en beoordelen, met name het wat, waarom, wanneer en hoe toetsen we? Het effect van (teveel) cijfers heeft een negatieve invloed op de motivatie van leerlingen om te leren. We willen door formatief handelen - het geven van feedback op het leerproces en feedback op zelfsturing- de motivatie van leerlingen voor duurzaam leren verhogen.

Het streven is dat alle vakgroepen opbrengstgericht werken, wat betekent dat de leervorderingen van leerlingen systematisch worden bijgehouden. Wanneer leervorderingen van leerlingen worden gevolgd, wordt er vanzelfsprekend ook gekeken waar leerlingen hun resultaten kunnen verbeteren. Daarbij kan de docent de toetsresultaten als uitgangspunt nemen voor het geven van feedback over de leerstof en over het leerproces. Daarnaast kunnen toetsen een basis zijn voor het verder inrichten van het onderwijs. Het geeft handvatten om leerlingen precies te bieden wat ze nodig hebben om zich verder te ontwikkelen. Zo staan leren en toetsen niet meer los van elkaar. Toetsing speelt dus een belangrijke rol bij het borgen van de ontwikkeling van leerling tot het niveau in het eindexamen. Met alle toetsing die er is binnen een school moet een opbouw gerealiseerd worden: de doorlopende leerlijn.

¹ Onderwijsinspectie (2020)

2. Visie van de school i.r.t. toetsing

2.1 De drie V's leiden tot de drie O's

In de visie van Houtens staat goed onderwijs voorop. Wij zijn ervan overtuigd dat wanneer wij voorspelbaar, verbindend en vrolijk zijn, al onze leerlingen kunnen ontdekken, ontwikkelen en ontplooien. Onder andere door middel van toetsing krijgen we inzicht in wat een leerling kan en niet kan en hoe we de leerling het best kunnen begeleiden. We willen leerlingen zelf echter ook betrokken houden bij hun eigen leerproces. Een goede balans tussen formatief handelen en summatief toetsen biedt dit inzicht in en de betrokkenheid bij de ontwikkeling.

Ons onderwijs is leerlinggericht en sluit aan bij de behoefte van onze doelgroep, voor ons toetsbeleid geldt hetzelfde. Onze leerlingen hebben een korte spanningsboog en vinden toetsen spannend, maar ze zijn ook nieuwsgierig en leergierig. Ze zijn gebaat bij voorspelbaarheid en structuur.

Wij staan open voor de visie “dat het altijd beter kan” en dat leerlingen iedere dag opnieuw kunnen leren. Leren van én met elkaar bevordert de individuele groei. Fouten maken hoort daarbij, van je fouten leer je misschien wel het meest: je leert hoe je het niet moet doen.

Om de visie op toetsing expliciet te maken, hebben we vier leidende uitgangspunten Houtens hanteert in het toetsbeleid:

1. Summatieve toetsen: kwaliteit gaat voor kwantiteit
2. We werken met een taxonomie en toetsmatrijs
3. Formatief handelen wordt steeds belangrijker
4. Digitaal toetsen dienst als ondersteunend middel

De volgende paragrafen lichten de leidende uitgangspunten nader toe.

2.2 Summatieve toetsen: kwaliteit gaat voor kwantiteit

Op Houtens worden summatieve toetsen ingezet om te bepalen of leerlingen een specifiek onderdeel, leerjaar of onderwijssoort kunnen afsluiten. Leerlingen werken voor een cijfer. We hebben liever wat minder (summatieve) toetsen van hoge kwaliteit, dan veel toetsen van een matige kwaliteit. Dit betekent dat we er naar streven om een beperkt aantal toetsen per periode aan te bieden. Deze zullen vastgelegd worden in het PTO. Voor de leerjaren 3 en 4 geldt het PTA waar ook in staat hoe en wanneer we toetsen. Uitgangspunt is dat we niet afwijken van het PTO en PTA.

In het Programma van Toetsing in de Onderbouw (PTO, leerjaar 1, en 2) en het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA, leerjaren 3 en 4) leggen de vakgroepen hun toetsprogramma c.q. schoolexamenprogramma vast. Hierbij is het van belang dat er voor de verschillende vakken eenzelfde indeling en weging van de resultaten is, waardoor eenduidigheid ontstaat en cijfers op hun waarde kunnen worden

beoordeeld. Daarnaast moeten er sluitende regels en procedures bij de toetsing worden opgesteld, zodat alle docenten de kwaliteit van hun toetsing kunnen borgen.

De kwaliteit van de toetsen (schriftelijke, mondelinge en praktische) en de schoolexamens, is dusdanig dat zij een hoge voorspellende waarde hebben ten aanzien van de landelijke Centrale Examens. De toetsen zijn gebaseerd op de wettelijke eisen (kerndoelen) en exameneisen van het betreffende vak. De leerstof is per vak, per leerjaar/niveau en per periode gepland. De vakgroepen werken de leerstof uit in leerlijnen. Het hoofddoel van de leerlijnen is het onderwijs zodanig te ordenen dat afstemming tussen vakken en controle door de vakgroep van het rendement van het onderwijs mogelijk wordt.

De toetsing dient wat betreft vorm en inhoud te passen bij de aard van de aangeboden leerstof. In veel gevallen volstaat een schriftelijke toets. Indien het om vaardigheden gaat, of om een combinatie van kennis en vaardigheden, kan beter getoetst worden in een andere vorm. In dat geval geeft de docent aan op welke wijze de leerling kan bewijzen dat hij de betreffende vaardigheid en kennis heeft verworven. Voorbeelden van bewijzen zijn een werkstuk, presentatie en filmpje.

Alle toetsresultaten in de vorm van een cijfer worden in het leerlingvolgsysteem van Houtens (Magister) opgeslagen. Vakgroepen zien er bij de planning van toetsen op toe, dat aan het einde van de derde periode een betrouwbaar prognosecijfer ontstaat. De leerstofplanning en de daarin vastgelegde toetsing wordt door alle docenten binnen een vakgroepen strikt gevolgd.

We werken met een taxonomie & toetsmatrijs

Elke vakgroep biedt kwalitatief goede toetsen aan die samengesteld zijn op basis van een taxonomie. Een taxonomie is gericht op de indeling van toetsvragen. Het helpt de vakgroep op een gestructureerde manier toetsopgaven te kiezen en zorgt voor gelijkwaardigheid tussen toetsen.

De vakgroepen zijn vrij om te kiezen welke Taxonomie ze gebruiken. Voorbeelden van veelgebruikte taxonomieën zijn: OBIT, RTTI en Bloom. De keuze kan worden gemaakt op basis van de gebruikte methode, niveau of vakspecifieke argumenten. De gekozen taxonomie wordt voor alle leerjaren ingezet. Doordat we op Houtens op deze manier werken zorgen we ervoor dat elke vakgroep voldoende inzicht heeft of de vragen geschikt zijn voor het niveau van de leerling en dat er bij het maken van meerdere versies van een toets de gelijkwaardigheid is gewaarborgd.

Bij het ontwikkelen van een toets starten we met het maken van een toetsmatrijs.² Dit is een overzicht waarin wordt aangegeven:

- Welke onderwerpen/ leerdoelen er worden bevraagd.

² Zie voorbeeld van toetsmatrijs in de bijlage.

- Op welke manier de vragen over de toets verdeelt zijn
- Hoeveel vragen er in de toets terug komen.

De vragen zijn op niveau ingedeeld en gekoppeld aan de door de vakgroep gekozen taxonomie. De toetsmatrijs is op deze manier een blauwdruk van de te geven toets.

Naast dat er gebruik wordt gemaakt van een taxonomie tijdens het construeren van een toets wordt deze ook gebruikt als determinatie instrument. Door te analyseren welke type vragen een leerling aan kan, krijgt de docent een goed beeld over de mogelijkheden van deze leerling (havo, tl. Kader of Basis). De uitkomst hiervan kan verwerkt worden in de WIP-codes ³in Magister zodat elke leerling een passende en perspectiefrijke plek in ons onderwijs volgt. Meer uitleg over de toepassing van de WIP-codes staat in bijlage X.

2.3 Formatief handelen wordt steeds belangrijker

Formatief handelen moet een substantiële plek in ons onderwijs krijgen. Op Houtens moet een leerling heldere en rijke feedback krijgen bij en na het maken van een toets. Toetsen zijn niet alleen een meetlat van wat een leerling heeft geleerd, maar worden ook gebruikt om het onderwijs te evalueren en verbeteren. Naast het afnemen van summatieve toetsen is het formatief handelen essentieel is het leerproces van de leerling.

Formatief handelen is een manier van evalueren waarin de nadruk ligt op het leerproces. Het doel van formatief handelen is om de leerlingen te helpen leren, het leren vorm te geven en richting te geven aan het leren (Kneyber & Sluismans, 2016; Smith, 2019). Hierin staat de volgende cyclus van leren centraal.

Het formatief handelen sluit naadloos aan bij de visie van het Houtens waarin ontdekken, ontwikkelen en ontplooien centraal staan.

³ Link naar Rubric WIP codes in de bijlage.

Waarom formatief handelen op Houtens?

Kernwaarden: ontdekken, ontwikkelen, ontplooiën

De binnenste jaarring is rood. Dit is de kern, het hart van de school. Rood staat voor passie, **ontdekken** waar je talenten liggen, uit de veilige comfortzone stappen. De binnenste ring is niet rond, maar in 'beweging', zonder scherpe hoeken.

Dit geldt ook voor de tweede ring. Op Houtens **ontwikkelen** leerling hun talent(en). Dit gaat niet zonder slag of stoot. **Fouten maken mag**, hier word je sterker van. De tweede ring heeft een blauwe kleur.

De buitenste ring is rond en lichtgroen. De lichtgroene, ronde cirkel betekent afronding, je hebt je ontwikkeld, en je hebt je kunnen **ontplooiën**.

Het is aan de docenten om de leerlingen mee te nemen in het leerproces. Hierin wordt de leerling op verschillende manieren voorzien van feedback, feedup en feedforward. De docent kan hiervoor verschillende werkvormen in de les inzetten maar ook gebruik maken van een formatieve toets. Een formatieve toets geeft de leerling informatie over waar hij/zij op dat moment staat. De docent en de leerling gaan vervolgens kritisch kijken naar waar de leerling nog aan moet werken om het gestelde doel te behalen. Binnen het formatief handelen is het essentieel dat de verkregen feedback richting geeft aan het vervolg van het leerproces. Uiteindelijk zal de leerlingen door het formatieve handelen zich dusdanig ontwikkelen dat hij/zij goed voorbereid is op de summatieve toets.

2.4 Digitaal toetsen dient als ondersteunend middel

Om snel een goed beeld te krijgen van de resultaten van onze leerlingen en goed feedback te kunnen geven, biedt digitaal toetsen veel mogelijkheden die analoog te veel tijd zouden kosten. Op deze manier wordt het makkelijker om:

- te differentiëren in lesstof per leerling en daarmee zicht op de achterstanden;
- beter zicht op de voortgang en resultaten, zodat docenten beter feedback kunnen geven, of eventueel in gesprek gaan met een leerling; Scherp analyseren waar een leerling moeite mee heeft door de labelen (metadatering) van de vraag: Bijvoorbeeld: heeft diegene moeite met inzicht of juist toepassing?
- te zien waar bij elke leerling de knelpunten zitten en hoe de hele klas ervoor staat en hoe een leerling presteert t.o.v. de rest van de klas;
- sneller een toets na te kunnen kijken, waardoor er meer tijd is voor andere dingen.
- ontwikkelde toetsen met elkaar te delen en er redactie op plegen, dit komt de kwaliteit van toetsen ten goede.

In het schooljaar 2022-2023 is Houtens gestart met de pilot digitaal toetsen van learnbeat. Komend schooljaar gaan we verder met de implementatie van learnbeat. Uitgangspunt is dat er in iedere vakgroep wordt een zorgvuldige afweging gemaakt in welke toetsen op papier worden afgenomen en wat digitaal getoetst kan worden. Dit wordt verwerkt in het PTO en PTA.

3. Van visie naar praktijk: summatief toetsen

3.1 Toetsvormen op Houtens

Een summatieve toets kan de volgende vormen hebben:

- Schriftelijk
- Poster
- Schriftelijk in combinatie met een praktijkopdracht
- Presentatie
- Werkstuk
- Brief
- Handelingsdelen.

Een grote toets wordt op Houtens **proefwerk** genoemd. Een grote toets omvat een grotere hoeveelheid stof. Met een grote toets wordt het begrips- en verwerkingsniveau door de leerling van de betreffende leerstof vastgelegd. De resultaten van deze toetsen tellen altijd mee bij de overgang van leerjaren 1 naar 2 en 2 naar 3. In leerjaar 1 en 2 wordt per vak gewerkt met een PTO (Programma van Toetsing in de Onderbouw). Hierin wordt per vak beschreven: het aantal toetsen, beschrijving van te toetsen leerstof, wijze van toetsen, toetsnummer, weging per toets, tijdvak van toetsing. In leerjaar 3 en 4 gaat het op onderdelen van het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) In dit programma wordt aangegeven of een toets alleen meetelt voor de doorstroom van leerjaar 3 naar leerjaar 4. Alle toetsen in leerjaar 4 zijn onderdeel van het schoolexamen.

Een **kleine toets** kan een so (schriftelijke overhoring) of een praktische opdracht zijn. Met een kleine toets checkt de docent de voortgang van het leerproces, zodanig dat een eventuele bijstelling van lesprogramma of didactiek mogelijk is. Deze toetsen zijn bovendien geschikt voor leerlingen om zich voor te bereiden op de komende grote toets. Het resultaat van deze kleine toetsen wegen mee in het voortschrijdend gemiddelde. Hiervoor kan ook het formatief toetsen worden gebruikt. Behaalde resultaten zijn vooral gericht op het verkrijgen van inzicht in het leerproces, en de cijfers tellen niet mee voor een rapport.

Iedere toets (bij B/K) mag ook op een **hoger niveau** gemaakt worden, mits daarover afspraken gemaakt zijn tussen leerling/ouder, mentor en vakdocent. Deze afspraken vloeien voort uit een analyse van de toetsresultaten tot op dat moment. De uiteindelijke beslissing ligt bij de directie. In uitzonderlijke gevallen kan een vak gevolgd worden op een lager niveau. Er wordt dan ook getoetst op een lager niveau. De uiteindelijke beslissing ligt bij de directie.

3.2 Werkwijze toetsen onderbouw

In leerjaar 1 en 2 wordt per vak gewerkt met een PTO (**P**rogramma van **T**oetsing in de **O**nderbouw). Hierin wordt per vak beschreven: het aantal toetsen, beschrijving van te toetsen leerstof, wijze van toetsen, toetsnummer, weging per toets, tijdvak van toetsing.

Een grote toets weegt altijd zwaarder dan een kleine toets. In het PTO staat de weging van de verschillende toetsen waaruit een leerling kan opmaken in hoeverre een toetsresultaat meetelt voor het eindcijfer. Voor elk vak wordt een minimum aantal grote toetsen per periode bepaald. Uitgangspunt daarbij voor klas 1 en 2 is:

Maximum :	Kleine toets/ so / praktijkopdracht	Grote toets/ Proefwerk
Één-uursvak	1	1
Twee-uursvak	2	2
Drie-uursvak	3	3
Vier-uursvak	4	4

Per dag mogen er maximaal twee formele toetsmomenten worden opgegeven (formeel wil zeggen: waarvoor vooraf expliciet geleerd moet worden. Er worden maximaal 5 grote toetsen per week per klas gegeven. Daarnaast is er een toetsweek met aparte afspraken, zie 1.4.

Maximaal aantal toetsen per periode

Het maximaal aantal summatieve toetsen is afhankelijk van het aantal uur per vak. Voor een twee-uurs vak geldt bijvoorbeeld een maximum van twee toetsen per periode, bij een drie-uurs vak maximaal drie toetsen. Het streven is om de toetsdruk waar mogelijk te beperken.

Wijze van opgave van toetsen

De docent moet elke toets (so, proefwerk) in Magister zetten, vijf werkdagen voorafgaand voor een repetitie en drie werkdagen voorafgaand voor een so. Alleen als in de jaargenda staat aangegeven dat het een toetsvrije dag/week betreft, mag er voor die dag geen toets worden opgegeven. Er worden idealiter geen toetsen opgegeven op de eerste werkdag na een vakantie. (zomer-, herfst-, kerst-, voorjaars-, en meivakantie)

Cijfers en nabespreking

De vakgroep bepaalt hoe een rapportcijfer tot stand komt, aan de hand van twee criteria: het cijfer moet tot stand komen op basis van meerdere 'harde' toetsmomenten en een eerlijke weging. Alle toetsen worden in de eigen les van de docent gemaakt. In principe wordt een toets besproken als iedereen hem heeft gemaakt (uitzonderingen daargelaten). In bijzondere gevallen wordt er een nieuwe versie van de toets gemaakt. In de nabespreking wordt ingegaan op de centrale onderwerpen van die toets en leerstof. Gemaakt werk in klas 1 en 2 kan worden meegegeven aan de leerling. Inzage in de toets door leerling en ouders blijft altijd mogelijk, op afspraak.

Schrift-, inzet-, attitude-, en verzorgingcijfers mogen geen onderdeel zijn van de totstandkoming van het rapportcijfer. Er is een uitzondering: als een vakgroep hiervan wil afwijken zal in overleg met de schoolleiding een besluit worden genomen. De vakgroep initieert hiertoe een overleg met beargumenteerd voorstel.

Nakijktermijn

Uiterlijk zeven werkdagen na het afnemen van een toets (afnamedag telt niet mee) maakt de docent het behaalde cijfer aan de klas bekend. Tien werkdagen na de afname staat het cijfer in Magister. De toetsweken zijn van deze termijn uitgezonderd.

Toets inhalen

Elke leerling moet iedere toets maken. Wanneer een leerling een toets niet gemaakt heeft, moet deze toets binnen 10 dagen ingehaald te worden, bij voorkeur in de eerstvolgende les. De leerling neemt het initiatief en de vakdocent draagt er zorg voor dat de toets binnen de termijn ingehaald wordt. Er komt code "Inh" , (inhalen) in Magister. Als dit blijft staan, kan er geen rapportcijfer worden opgemaakt. De leerling is verantwoordelijk voor het zo snel mogelijk inhalen van een toets. Gebeurt dit niet binnen tien dagen op initiatief van de leerling, dan mag de vakdocent hier een moment buiten schooltijd voor inplannen. Door inhalen kan een leerling meer dan het normaal toegestane aantal toetsen in een week maken. Als het een leerling meer dan twee keer niet lukt om een toets in te halen wordt de leerlingcoördinator en waar nodig de schoolleiding ingeschakeld. De schoolleiding kan besluiten om na herhaaldelijke pogingen tot inhalen een 1 als toetscijfer in te voeren.

3.3 Werkwijze toetsen bovenbouw

In de bovenbouw is voor ieder vak een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Deze zijn gepubliceerd op de website. In een PTA staat per vak vermeld welke onderdelen in een schooljaar getoetst worden en wat de weging is. De PTA's worden ieder jaar gemaakt door de vakgroepen en vastgesteld door de medezeggenschapsraad voor 1 oktober van betreffend schooljaar.

Examenreglement

In de bovenbouw werkt de leerling aan zijn examendossier. Toetsen zoals beschreven in het PTA zijn aangewezen onderdelen van het examen. Dit wordt met een percentage aangegeven in de kolom PTA. Alle richtlijnen met betrekking tot vorm, inhoud en proces staan beschreven in het examenreglement. Dit reglement is gepubliceerd op de website.

Toets inhalen

De leerling maakt met de docent een afspraak om de toets in te halen. De gemaakte afspraak wordt in de agenda van Magister gezet als een gezamenlijke afspraak (docent, leerling, examensecretaris) op een afgesproken inhaalmoment en op afspraak met vakdocent/examensecretaris. De docent legt de toets klaar bij de examensecretaris.

Herkansingen

Herkansingsregeling voor toetsen en praktische opdrachten van het schoolexamen. Zie ook bijlage 2.

- Het schoolexamen begint in leerjaar 3.
- In leerjaar drie mogen maximaal 3 (herkansbare) toetsen over worden gedaan. Per periode één herkansbare toets naar keuze. De herkansing van periode 3 vindt in de laatste toetsweek plaats.
- Ook in leerjaar 4 heeft de leerling na elke toetsweek recht op één herkansing. En onder voorwaarden na de laatste toetsweek kan gekozen worden voor een bonusherkansing (zie hieronder)
- Als een leerling ten onrechte gebruik maakt van een herkansing, wordt het betreffende resultaat ongeldig verklaard.
- Het derde leerjaar wordt afgesloten met een toetsweek. Toetsen die in deze week worden afgenomen kunnen niet herkanst worden. Derhalve moeten herkansingen van periode 1 en 2 in leerjaar 3 voor de laatste toetsweek zijn afgerond. En wordt de herkansing van periode 3 tijdens deze toetsweek afgenomen.
- In het vierde leerjaar worden twee toetsweken gepland. Per toetsperiode mag één (schoolexamen)toets herkanst worden. Deze herkansing vindt kort (maximaal 3 weken) na de betreffende toetsweek plaats
- De examencommissie bepaalt welke schoolexamentoetsen en PO's in aanmerking komen voor herkansing.
- Een leerling kan een toets of PO slechts éénmaal herkansen. Bij herkansing telt het hoogste cijfer.
- Aan het eind van de **tweede** periode kunnen de examenkandidaten van leerjaar 4 4TL één bonusherkansing doen, onder de volgende voorwaarden:
- Wanneer de kandidaat alle opdrachten van het examenjaar (en dus ook alle opdrachten van Bewegingsonderwijs en CKV, sectorwerkstuk 4TL en LOB) op orde heeft op de laatste dag van de tweede toetsweek,
- Er wordt gekozen voor een herkansbare toets van het afgelopen jaar, die nog niet herkanst is.
- Een leerling die wegens ziekte of een andere vorm van overmacht (e.e.a. ter beoordeling van de examencommissie) een reguliere toets heeft gemist, haalt deze toets zo spoedig mogelijk in overleg met de examinerator in.
- Bij ziekte of afwezigheid tijdens het herkansingsmoment verliest een leerling het recht op herkansing.
- De leerling bepaalt welke herkansbare praktische opdracht en/of toets van het schoolexamen wordt herkanst. Herkansingen moeten in het betreffende schooljaar worden afgerond.
- De leerling schrijft in voor een herkansing via Magister. Niet op tijd inschrijven voor de door de examencommissie gestelde deadline betekent geen herkansing.
- Bij uitzonderlijke omstandigheden kan van deze regeling afgeweken worden, dit ter beoordeling van de examencommissie.

4. Van visie naar praktijk: taxonomie & toetsmatrijs

Het uitgangspunt van kwalitatief toetsen op Houtens start bij het ontwerp van een toets. Bij het ontwerp wordt gebruik gemaakt van een toetsmatrijs met leerdoelen/eindtermen. De toetsvragen zijn samengesteld d.m.v. een door de vakgroep zelf gekozen taxonomie (OBIT, RTTI, Bloom, etc.). In de onderbouw zal vanaf schooljaar 2023-2024 voor elke nieuw te ontwerpen toets voldaan worden aan deze werkwijze. De toetscoördinator kan desgevraagd een vakgroep ondersteunen in dit proces.

Opdracht vakgroepen 2023-2024:

- Elke nieuwe toets wordt ontworpen met een toetsmatrijs. Het streven is in elke vakgroepen komend schooljaar minimaal twee toetsen te ontwerpen via een toetsmatrijs. De vakgroep is vrij om een eigen toetsmatrijs te maken en vervolgens de toetsen analyseerd. Vakgroepvoorzitter is eindverantwoordelijk.

Halverwege het schooljaar organiseren de toetscoördinatoren een bijeenkomst om werken met toetsmatrijs te evalueren en van elkaar te leren. De ervaringen die in de onderbouw worden opgedaan wordt aan het einde van het schooljaar geëvalueerd en eventueel met aanpassingen doorgezet naar de bovenbouw. In de bovenbouw zal vanaf schooljaar 2024-2025 voor elke nieuw te ontwerpen toets voldaan worden aan de toets ontwerpeisen. Eind schooljaar 2025 – 2026 werkt elke vakgroep in zowel de onderbouw als bovenbouw met een toetsmatrijs en taxonomie.

5. Van visie naar praktijk: formatief handelen

Het implementeren van de visie met betrekking tot het formatief handelen vraagt om een verandering in het handelen van de docenten. Formatief handelen is een 'techniek' van ons didactische model, het Expliciet Directe Instructiemodel. Hierbij gaan docenten zich in de lessen meer richten op de feedback, feed-up en feedforward waarbij er in de lessen regelmatige kleine formatieve toets momenten zijn om te inventariseren waar de leerling staat en wat het vervolg van het leerproces gaat zijn. Op dit moment volgt een groep collega's een 5-daagse cursus formatief handelen. Zij kunnen deze kennis gaan delen met de vakgroep en collega's zodat alle docenten vaardiger worden in het formatief handelen in de les. Docenten geven aan dat zij hierin vooral behoefte hebben aan praktische voorbeelden en tools die makkelijk inzetbaar zijn tijdens de lessen. Daarnaast vraagt het om tijd om de leerlingen mee te krijgen in het kritisch kijken naar de al dan behaalde leerdoelen.

Opdracht vakgroepen 2023-2024:

- De docent die in het schooljaar 22-23 de opleiding formatief handelen hebben gevolgd vormen de expert groep op school.
- We gaan de beginnende docent opleiden voor de goede voorspelbare EDI les en de gevorderde docenten uit te dagen meer te ontwikkelen op het gebied van de 'techniek' van EDI, formatief handelen.
- Formatief handelen in het inwerkprogramma van nieuwe docenten laten terugkomen.

6. Van visie naar praktijk: digitaal toetsen

In 2021 zijn we als school gestart met een pilot Learnbeat, als middel om digitaal te toetsen. In 2022 hebben we een toetslicentie aangeschaft, waarbij docenten de mogelijkheid kregen om zelf digitale toetsen te ontwikkelen, maar ook om toetsen in te laten voeren door Learnbeat. Inmiddels gebruiken meerdere vakgroepen Learnbeat als middel om te toetsen, niet in de minste plaats omdat er binnen Learnbeat een RTTI-taxonomie gehangen kan worden aan toetsen en omdat de analysemogelijkheden uitgebreid zijn. Het gebruik van Learnbeat is op dit moment in de onderbouw hoger dan in de bovenbouw.

Opdracht vakgroepen 2023-2024:

- Het gebruik zal naar verwachting gestaag groeien, het streven is om volgend jaar 50% van de toetsing digitaal te doen.

Bijlage 1 – Voorbeeld toetsmatrijs

Voorbeeld format toetsmatrijs

Hieronder een voorbeeld van een toetsmatrijs waarin gebruik gemaakt is van de taxonomie RTTI.

Vak: nask1 Onderwijstype: vmbo tl/ gt Leerjaar: 4	PTA code: Tnask1.7 Toetsvorm: schriftelijk Cesuur: 17 van de 33 punten (50%)

Onderwerpen/ toetsdoelen	vraag	eindterm	R	T	T	I	Totaal
informatie uit bronnenmateriaal selecteren, verwerken en bewerken: tabellenboek, gegevensbank	(1, 9, 12, 13)	K/3/1					
berekening uitvoeren aan de verbrandingswarmte	1	K/6/6			3 (1)		9%
het verband tussen temperatuur, tijd en warmte toepassen		K/6/3					0%
de hoeveelheid warmte die een warmtebron levert uitrekenen m.b.v. de formule: $Q = E = P \cdot t$	2,3	K/6/6		4 (2, 3)			12%
vermogen van een warmtebron uitrekenen met de formule: $P = U \cdot I$		K/5/7					0%
uitleggen hoe transport van warmte plaatsvindt: geleiding, stroming en straling	5	K/6/2			4 (5)		12%
Je kunt de werking van warmte-isolerende maatregelen uitleggen, bij ten minste: isoleerkan, spouwmuurisolatie, bouwmaterialen, radiatorfolie, handgrepen van pannen, dubbele beglazing	4	K/6/4	2 (4)				6%
toelichten dat de ene vorm van energie omgezet kan worden in een andere vorm van energie.	11	K/6/6		2 (11)			6%

verschillende energiebronnen benoemen en weet op welke manier de energie wordt omgezet.	10a	K/6/5	1 (10a)				3%
de milieu- en gezondheidseffecten noemen die kunnen optreden als gevolg van energiegebruik, tenminste: luchtverontreiniging, zure regen, broeikaseffect, thermische verontreiniging, irritatie en beschadiging van slijmvliezen, ogen en luchtwegen	6,7	K/6/5	1 (6)			2 (7)	9%
berekeningen uitvoeren aan de bewegingsenergie m.b.v. de formule: $E_k = 1/2 \cdot m \cdot v^2$	8, 10b	K/6/6		4 (8, 10b)			12%
berekeningen uitvoeren aan de zwaartenergie m.b.v. de formule: $E_z = m \cdot g \cdot h$	12	K6/6				3 (12)	9%
de wet van behoud van energie toepassen en hier berekeningen over uitvoeren	10c	K/6/6			3 (10C)		9%
het rendement van een energieomzetting berekenen m.b.v. de formule: $\eta = \frac{E_{af}}{E_{op}} \cdot 100\%$ of $\eta = \frac{P_{af}}{P_{op}} \cdot 100\%$	13	K/6/6				3 (13)	9%
Omrekenen van graden Celsius naar Kelvin : $T(K) = t(^{\circ}C) + 273$	9		1 (9)				3%
			R	T	T	I	
	Totaal		5	10	10	8	33
	Percentage		15%	30%	30%	25%	

De letters/cijfers R - T1 - T2 - I staan voor:

R = Reproductie Je lost problemen op of beantwoordt vragen op basis van herkenning of wat je van buiten hebt geleerd.

T1 = Toepassing 1 Je past de leerstof toe in situaties die je hebt geoefend in de les of bij het maken van huiswerk.

T2 = Toepassing 2 Je past de leerstof toe in situaties die nieuw zijn. Ook kun je in een gegeven situatie zelf bepalen welke manier van oplossen het meest geschikt is.

I = Inzicht Je moet zelf iets toevoegen aan wat je hebt geleerd. Je moet bijvoorbeeld een verband leggen dat niet in de les is besproken of een voorbeeld bedenken. Je bent kunt zelfstandig een opdracht doorgronden en oplossen.

Bijlage 2: Gemeenschappelijke afspraken ten aanzien van schoolexamentoetsen

1. De toetskwaliteit en de normering worden bewaakt door de vakgroep: Elke toets wordt vooraf besproken met een vakgroepcollega die lesgeeft in de bovenbouw of, indien er niet zo'n vakgroepcollega is, met een collega van de vakgroep uit de onderbouw of van een verwante vakgroep. Op het voorblad van elke PTA toets staat dat de toets door minstens twee vakcollega's is beoordeeld op kwaliteit en niveau.
2. Blijkt dat er bij het afnemen van een toets een fout geconstateerd wordt, worden volgende acties ondernomen:
 - Is de fout zonder al te veel storing van de toetsafname te herstellen wordt dat meteen gedaan. Er wordt een melding gedaan bij de examensecretaris;
 - Is de fout niet te herstellen wordt de toetsafname afgebroken en de toets verplaatst naar de volgende les. Dit wordt in Magister genoteerd, en de docent doet een melding bij de examensecretaris;
 - Afhankelijk van de onregelmatigheid wordt een beslissing genomen door de examencommissie. Zie hiervoor het examenreglement.
3. De normering wordt in principe vooraf vastgesteld door de vakgroep met behulp van het N-termdocument. Een Excel-werkblad met de mogelijkheid score, N-term en scores in te vullen. Na de afname wordt deze normering zo nodig bijgesteld.
4. Leerlingen krijgen de mogelijkheid een gemaakte toets na te bespreken met de docent, waarbij een reactie op het resultaat mogelijk is (geldt niet voor idioom, luistertoetsen en reproductietoetsen).
5. Toetsen worden tenminste zeven kalenderdagen van tevoren opgegeven en in Magister gezet. Uitzondering wordt gemaakt voor de toetsen in de toetsweken en de examens. Dan is de termijn veertien dagen.
6. Toetsen worden binnen veertien schooldagen nagekeken en ingevoerd in Magister, behoudens bijzondere situaties zoals ziekte en (school)examenperiodes.
7. Elke toets voldoet aan het dyslexiebeleid van Houtens. (Lettertype Arial, lettergrootte 12 punt.). Elke toets heeft een voorblad (zie bijlage) met standaardgegevens en eindigt met: **EINDE** van de toets.
8. In de bovenbouw (leerjaar 3 en 4) mogen (buiten de toetsweken) per dag maximaal twee grote toetsen worden gegeven. In de bovenbouw kan bij clustergroepen dit aantal van twee toetsen wel eens worden overschreden.

9. De verantwoordelijkheid om een reglementair gemiste toets of ander onderdeel van het PTA in te halen, ligt in beginsel bij de leerling. Een leerling die reglementair een toets mist, maakt tijdens de eerstvolgende les van de betrokken docent (nadat hij/zij weer op school is) een afspraak over het tijdstip waarop de toets wordt ingehaald. Nadat er een afspraak is gemaakt, wordt de toets binnen tien werkdagen ingehaald. Op de cijferrapportage wordt het 'Inh' vermeld, zolang de toets nog niet is ingehaald.
10. Leerlingen die in hun examenjaar niet opgaan voor hun examen, of nadat zij zijn afgewezen (gezakt), en besluiten op Houtens het examenjaar opnieuw te doen, hebben de mogelijkheid om toetsen van leerjaar 3 te verbeteren. In overleg met de examensecretaris, vakdocent(en) en de mentor worden afspraken gemaakt met betreffende leerling. De inspanningsverplichting ligt bij de leerling. Afspraken voor bijles, of bijwonen van reguliere lessen worden door de leerling nagekomen. Toetsen worden volgens afspraak afgenomen. Het hoogste cijfer telt. Bij een afwijkend PTA wordt in overleg een zinvolle/noodzakelijke oplossing afgesproken.
11. Voortschrijdend gemiddelde. Het rapportcijfer is het gemiddelde van alle tot dan toe behaalde cijfers, waarbij de bijbehorende wegingsfactoren zijn gehanteerd. Alle cijfers van het hele jaar tellen dus mee. Elk volgend rapport is dus gebaseerd op alle tot dan toe behaalde cijfers.
12. De vakgroep legt in een vak PTA vast welke onderdelen er getoetst worden, op welke manier dat gebeurt en welke wegingen er worden gehanteerd. Leidend zijn de richtlijnen voor het maken van een PTA. Deze worden elk jaar aan de vakgroep meegedeeld
13. Er vindt jaarlijks een evaluatie van de toetsen plaats door de leden van de secties. Daarbij komen in elke geval de volgende onderwerpen aan de orde:
 - a. een eventuele discrepantie van meer dan 0,5 punt tussen de resultaten van het schoolexamen en de resultaten van het centrale examen;
 - b. de verhouding tussen de huidige resultaten en die van de voorafgaande jaren - de mening van leerlingen ten aanzien van inhoud en vorm van schoolexamens.
14. De afdelingsleider bespreekt de evaluaties met een afvaardiging van de vakgroep aan de hand van de onder 12. genoemde aandachtspunten.

15. De school evalueert minimaal elke vier jaar de schoolexamens met externe betrokkenen

(bijvoorbeeld vervolgonderwijs, collega-scholen, bedrijfsleven etc.)

16. De schoolleiding:

- ziet er op toe dat de gemaakte afspraken worden nageleefd;
- bespreekt met vakgroepen de voornemens voor de volgende schoolexamenperiode
- ziet er op toe dat voornemens worden vertaald in concrete acties.

In gevallen waarin dit document niet voorziet beslist de schoolleiding.

Bijlage 2: Richtlijnen in de bovenbouw bij het inhalen gemist werk.

Uitgangspunten zijn hierbij dat de docent verantwoordelijk blijft voor de monitoring en begeleiding van het leerproces van de leerling, en de leerling verantwoordelijkheid krijgt en heeft voor zijn/haar leerproces en voor het te maken werk. Waarbij een niet geleverde prestatie ook een vorm van prestatie (wanprestatie) is. Het informeren van ouders en mentor, en examensecretariaat van groot belang is om alle partijen verder te helpen. Actueel bijhouden van leerprestaties is dan mogelijk en kan er bijtijds sturing aan het leerproces worden gegeven.

SE: schriftelijk toets, schriftelijke/praktische/digitale toets op te maken op een vast moment voor de hele groep in vastgestelde tijd.

De leerling heeft de toets gemist: leerling en docent maken een afspraak en de docent legt de afspraak vast in Magister (neemt in de afspraak ook de examensecretaris mee) De toets wordt aan de examensecretaris gegeven. Wanneer de leerling deze afspraak niet nakomt maken docent en leerling een nieuwe afspraak. De docent legt dit vast in Magister en informeert via de mail ouders, mentor en examensecretariaat. De docent houdt zelf de termijnen in de gaten.

PO: praktische opdracht. Een werkstuk in welke vorm dan ook, waar op school, tijdens en buiten de les, en thuis of elders aan gewerkt kan worden. Voor een bepaalde datum wordt dit werk ingeleverd of getoond. Het geven van het cijfer 1 is alleen toegestaan wanneer het ingeleverde werk beoordeeld kan worden. Niet ingeleverd werk wordt op afspraak op school, onder toezicht van de docent, alsnog gemaakt.

De leerling heeft de PO niet ingeleverd: In overleg met de leerling kan de docent een (aangepaste) PO opgeven met een redelijke termijn om het werk te maken. De docent legt dit vast in Magister en informeert via de mail de ouders, mentor en de examensecretaris. De docent houdt zelf de termijnen in de gaten.

HD: idem een PO, waarbij het werk met een voldoende of goed wordt beoordeeld. Veelal samenwerkingsopdrachten of activiteiten waar de leerling aan meegedaan moet hebben.

De leerling heeft het HD niet ingeleverd: In overleg met de leerling kan de docent een (aangepaste) HD opgeven om, indien mogelijk op school te maken. De docent legt dit vast in Magister en informeert via de mail ouders, mentor en examensecretariaat. De docent houdt zelf de termijnen in de gaten.

Blijkt dat ondanks gemaakte afspraken, contact met thuis de leerling en informeren examensecretaris dat de leerling niet komt opdagen, geen PO of HD inlevert, informeert de docent de examencommissie. Zie volgende alinea. De examencommissie neemt hier over een besluit. Waarbij bovenstaande richtlijnen onderdeel van het overleg zijn en van invloed zijn op het besluit.

In alle gevallen geldt: Zowel leerling als docent hebben een inspanningsverplichting: de leerling moet het opgegeven werk maken en de docent heeft de procedure te volgen en het gemaakte werk beoordelen. Wanneer dit onverhoopt, na het doen van alle stappen, niet tot een beoordeling kan leiden, wordt dit gemeld bij de examencommissie (o.v.v. toetsnummer, datums van afname en afspraken, en contactverslag met ouders. De examencommissie doet een uitspraak met in achtneming van het examenreglement (Artikel V: onregelmatigheden)